

Soạn bài: Câu nghi vấn (tiếp theo)

Soạn bài: Câu nghi vấn (tiếp theo)

I. Những chức năng khác

Câu 1: Trong những đoạn trích trên, những câu sau đây là câu nghi vấn :

- Hồn ở đâu bây giờ ? (đoạn a)
- Mà ỡm định nói cho cha mà ỡm nghe đấy à ? (đoạn b)
- Có biết không ? Lính đâu ? Sao bây ỡm dám để cho nó chạy xông xộc vào đây như vậy ? Không còn phép tắc gì nữa à ? (đoạn c)
- Cả đoạn trích d là một câu nghi vấn.
- Con gái tôi vẽ đây ư ? Chẳng lẽ lại đúng là nó, cái con Mèo hay lục lọi ấy !

Câu 2: Các câu nghi vấn trong các đoạn trích trên đây đều không dùng để hỏi, mà dùng để:

- Bộc lộ cảm xúc, hoài niệm về quá khứ (a).
- Đe dọa (b, c).
- Khẳng định (d).
- Bộc lộ sự ngạc nhiên (e).

Câu 3: Không phải tất cả các câu nghi vấn bao giờ cũng kết thúc bằng dấu chấm hỏi. Câu nghi vấn thứ hai ở đoạn e kết thúc bằng dấu chấm than.

II. Luyện tập

Câu 1: Đọc những đoạn trích sau và trả lời câu hỏi :

a. Trong những đoạn trích trên, các câu sau là câu nghi vấn:

- Con người đáng kính ấy bây giờ cũng theo gót Binh Tư để có ăn ư ?
- Nào đâu những đêm vàng bên bờ suối Ta say mồi đứng uống ánh trăng tan ?
- Sao ta không ngắm sự biệt li theo tâm hồn chiếc lá nhẹ nhàng rơi ?
- Ôi, nếu thế thì còn đâu là quả bóng bay ?

b. Những câu nghi vấn.

- (a): Bộc lộ tình cảm, cảm xúc (sự ngạc nhiên).

- (b): Mang ý phủ định; bộc lộ tình cảm, cảm xúc.
- (c): Mang ý cầu khiến; bộc lộ tình cảm, cảm xúc.
- (d): Mang ý phủ định; bộc lộ tình cảm, cảm xúc.

Câu 2: Xét những đoạn trích sau và trả lời câu hỏi :

a. Xác định câu nghi vấn và dấu hiệu hình thức của nó :

- Sao cụ lo xa quá thế ? Tội gì bây giờ nhịn đói mà tiền để lại ? Ăn mãi hết đi thì đến lúc chết lấy gì mà lo liệu ?
- Cả đàn bò giao cho thằng bé không ra người không ra ngợm ấy, chăn dắt làm sao ?
- Ai dám bảo thảo mộc tự nhiên không có tình mẫu tử.
- Thằng bé kia, mày có việc gì ? Sao lại đến đây mà khóc ?

Dấu hiệu hình thức của câu nghi vấn ở đây là có những từ để hỏi (sao, gì, làm sao, sao, ai) và khi viết có dấu chấm hỏi ở cuối câu.

b.

- (a): Bộc lộ tình cảm, cảm xúc (sự ngạc nhiên).
- (b): Mang ý phủ định; bộc lộ tình cảm, cảm xúc.
- (c): Mang ý cầu khiến; bộc lộ tình cảm, cảm xúc.
- (d): Mang ý phủ định; bộc lộ tình cảm, cảm xúc.

c. Trong số những câu nghi vấn đó, những câu sau có thể được thay thế bằng câu không phải là câu nghi vấn mà có ý nghĩa tương đương.

- Các câu nghi vấn ở mục (a), (b), (c) đều có thể được thay thế bằng những câu khác tương đương mà không phải nghi vấn. Các câu tương đương theo thứ tự lần lượt là:

- (a): "Cụ không phải lo xa quá thế."; "Không nên nhịn đói mà để tiền lại."; "Ăn hết thì đến lúc chết không có tiền để mà lo liệu."
- (b): "Không biết chắc là thằng bé có thể chăn dắt được đàn bò không."
- (c): "Thảo mộc tự nhiên có tình mẫu tử"

Câu 3: Đặt hai câu nghi vấn không dùng để hỏi :

- Câu có thể kể cho tớ nghe nội dung của bộ phim 'Cuốn theo chiều gió' được không ?
- Lão Hạc ơi, sao đời lão khổn cùng đến thế.

Câu 4:

Trong giao tiếp, nhiều khi những câu nghi vấn như 'Anh ăn cơm chưa ?' 'Cậu đọc sách đấy à ?' 'Em đi đâu đấy ?' không nhằm để hỏi mà để chào, làm quen, mối quan hệ giữa người nói với người nghe

thường xã giao.